

УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ-ФІНАНСИСТІВ

Анотація. У даній статті наведено деякі аспекти вдосконалення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців-фінансистів. Запропоновані деякі міжпредметні зв'язки під час вивчення дисциплін циклу професійної підготовки фахівців економічного профілю.

Ключові слова: професійна підготовка; міжпредметні зв'язки; професійні вимоги; професійна діяльність

Аннотация. В статье приведены некоторые аспекты усовершенствования содержания профессиональной подготовки будущих профессионалов-финансистов. Предложены некоторые межпредметные связи во время изучения дисциплин цикла профессиональной подготовки специалистов экономического профиля.

Ключевые слова: профессиональная подготовка; межпредметные связи; профессиональные требования; профессиональная деятельность.

Annotation. In this article presents some aspects to improve the content of training future professionals, financiers. Ways some interdisciplinary communication during the discipline cycle vocational training economists.

Keywords: vocational training; interdisciplinary communication; professional requirements; professional work.

Постановка проблеми. Одним із головних напрямів діяльності сучасного підприємства є ефективна діяльність на ринку товарів і послуг з мінімальними витратами. Тому пріоритетним завданням менеджменту будь-якої установи є пошук адекватних методів і способів управління, формування у фінансових працівників стратегічного мислення та активне використання в діловій практиці методичного інструментарію фінансового управління.

Підготовка фахівців-фінансистів, які б відповідали вимогам сучасної економіки та ринку праці, - ключове завдання сучасної вітчизняної системи вищої економічної освіти, для вирішення якого, на наше переконання, необхідно поряд з класичною теоретичною підготовкою забезпечити використання так званих активних форм пізнання: дискусій з актуальних проблем економіки та управління, ділових на рольових ігор, аналізу практичних ситуацій тощо. Також не менш важливим у процесі навчання ефективного фінансиста є розвинення стратегічного мислення як такого, що забезпечує бачення перспектив розвитку підприємства.

Сучасна бізнес-освіта розвивається під впливом принципово нових вимог та очікувань з боку її замовників - абітурієнтів, роботодавців, представників зацікавлених державних установ та відомств, суспільства в цілому. Такими вимогами є:

- вміння здійснювати фінансовий й банківський контроль обігу грошових коштів,
- моніторинг фінансової стабільності підприємства;
- проведення аналізу стану фінансової та господарської діяльності установи;
- активна участь у розробці інвестиційних програм, визначення напрямів витрачання коштів, забезпеченні поточного фінансування;
- реалізація взаємодії з різними структурами фінансового ринку в усіх аспектах фінансової, кредитної та податкової діяльності;
- контроль та ревізія використання бюджетних коштів, складання планів та актів проведення ревізій, адміністрування податків, організація та реалізація роз'яснювальної роботи з платниками податків.

Таким чином, сьогодні фактично є актуальним створення нової моделі фахівця-фінансиста, котра має спиратися на сучасну педагогічну стратегію, що перед-

бачає використання відповідних принципів і методів вирішення складного завдання підготовки випускника нового рівня.

Аналіз останніх досліджень. Останнім часом проблемою удосконалення системи підготовки сучасних висококваліфікованих фахівців-фінансистів опікуються освітяни, підприємці та науковці країн пострадянського простору. Сьогодні в науково-педагогічній літературі активно обговорюються такі питання, як: модернізація системи управління вищим навчальним закладом шляхом впровадження у навчальний процес інноваційних форм і методів навчання, удосконалення освітньо-професійних програм і навчальних планів підготовки фахівців.

Зокрема, окремі питання стосовно методики викладання комплексу економічних дисциплін, в тому числі й фінансових, у вищих навчальних закладах відображені в публікаціях О.Аксенової [2], Г.Ковальчук [4], І.Найдинова, О.Вербилло, І.Насаченко, М.Левочко [7], І.Полещук [6]. Так, використанню прогресивних технологій у навчальному процесі приділяли увагу В.Безпалько, Г.Селевко, О.Падалка та інші, аспекти впровадження методів активного навчання розглядалися П.Щербанем, В.Рибальським, О.Вербицьким [3] та іншими. Питанням практичної підготовки фінансистів, набуття ними відповідних навичок присвячені публікації І. Балагіною, І.Богословець, О.Богословець, І.Козловець, Н.Первак, а Н.Жукович-Дородних досліджував зміст фахової підготовки студентів економічних спеціальностей в умовах інтеграції науки, освіти і виробництва.

Формулювання цілей статті. Метою статті є розкриття деяких аспектів удосконалення змісту професійної підготовки майбутніх фахівців- фінансистів.

Основна частина. В Україні існує велика частка підприємств, що не можуть дозволити собі утримувати окрему фінансову службу, котра б займалася лише питаннями фінансового менеджменту, оскільки сьогодні в наявності є потреба в тотальній економії ресурсів усіх видів (матеріальних, трудових, фінансових тощо). Однак здійснення

фінансового контролю обігу грошових коштів, проведення аналізу стану фінансової та

господарської діяльності підприємства, моніторинг фінансової стабільності та незалежності є досить актуальними для поточного функціонування.

Саме тому, реально у переважній більшості випадків, в установах і організаціях функції обліковця, фінансового директора, фінансового аналітика тощо виконує одна особа - головний бухгалтер. З іншого боку, досить велика кількість фахівців з економічною освітою, що закінчили ВНЗ за спеціальністю «Фінанси і кредит», в умовах сьогоднішньої кризи, яка досить сильно охопила й банківську сферу, практично втратили можливість працевлаштуватися за фахом.

З урахуванням наведеного, цілком можна стверджувати, що будь-який фахівець з економічною освітою (бухгалтер, фінансист, економіст) повинен бути достатньо підготовленим не тільки безпосередньо у своїй предметній сфері, а й мати досить глибокі теоретичні знання в суміжних галузях і володіти практичними навичками щодо виконання необхідних розрахунків та прийняття відповідних управлінських рішень, бути компетентним як у загальних питаннях економічної теорії, так і бути спроможним до виконання посадових обов'язків, які знаходяться на межі двох або й трьох спеціальностей.

З цієї точки зору, виникає необхідність щодо відповідного враховування міжпредметних зв'язків ПІД час вивчення дисциплін циклу професійної підготовки фахівців економічного спрямування з метою забезпечення гарантованого працевлаштування після закінчення навчання. Такі зв'язки, на нашу думку, є сенс реалізовувати при активному використанні інноваційних педагогічних технологій [2].

Державним стандартом вищої освіти «Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напряму 0501 - «Економіка і підприємниц-

тво» передбачено вивчення дисциплін, які пересікаються при підготовці студентів за спеціальностями «Облік і аудит» та «Фінанси і кредит» [1]. Це дисципліни циклу загальнооекономічної підготовки, такі як політична економія, економіка підприємства, статистика, економіко-математичне моделювання, бухгалтерський облік, фінанси тощо. Ураховуючи міжпредметні зв'язки потрібно, щоб під час вивчення таких дисциплін студенти виконували розрахунково-практичні завдання, які б базувались на одних і тих самих прикладах, були пов'язані одними вихідними даними й результатами розрахунків, проведенням різного роду аналізу, узагальнювались прийняттям управлінських рішень. Також потрібно зазначити, що традиційні методи та форми навчання не дають потрібних результатів в отриманні практичних навичок проведення розрахунків та прийняття управлінських рішень, які б задовільнили потенційних роботодавців внаслідок пасивної участі студента у освітньому процесі. Активізація пізнавальної активності під час навчання є одним із пріоритетних завдань викладача в процесі викладання будь-якої дисципліни [4].

Одним із дієвих механізмів стосовно активізації процесів набуття практичних навичок прийняття управлінських рішень студентами старших курсів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей є застосування під час проведення занять з фахових дисциплін активних форм навчання, які можуть бути реалізовані, зокрема, у вигляді ситуаційно-рольових ігор [5].

Ситуаційно-рольова гра — це не просто віртуальна модель реальної ситуації чи частини виробничого процесу, а є певним засобом активного пізнання сукупності специфічних для визначеної фахової галузі взаємовідносин, правил, прийомів, навичок. Колективний характер гри забезпечує також моменти взаємного інтелектуального збагачення її учасників. Причому важливо, щоб ситуації, які будуть запропоновані викладачем, знаходились на перетині тем, загальних для кількох дисциплін. Так, у процесі вивчення теми «Оподаткування підприємств» дисципліни «Фінанси підприємств» та дисципліни «Податкова система» можна запропонувати визначити чистий прибуток підприємства з урахування застосування підприємством різних систем оподаткування. У такому випадку результати розрахунків будуть різними при однакових початкових даних, що є предметом обговорення для прийняття майбутніми фахівцями певних управлінських рішень щодо вибору тієї чи іншої системи оподаткування підприємства.

Процес змагання між учасниками у вирішенні фахових практичних завдань створює в ситуаційно-рольовій грі специфічне віртуальне інтелектуальне середовище інтенсивного спілкування. При цьому, гравці (студенти) виступають один для одного досить сильними збудниками активності.

Саме за рахунок цього під час проведення такого виду занять й відбувається виявлення та оптимізація оригінальних (індивідуальних), нетрадиційних способів вирішення практичних завдань, специфічних схем інтелектуальної та комунікативної взаємодії із застосуванням отриманих під час навчання знань із різних дисциплін. А це є досить важливим аспектом підготовки всебічно обізнаного спеціаліста.

Аналіз досвіду з дослідження теми свідчить, що оптимізація індивідуальних способів активної інтелектуальної взаємодії визначається успіхом окремого гравця (студента) у вирішенні зазначених вище складних комунікативних завдань відповідно до наступних принципів:

- обов'язкова активність всіх учасників рольової гри;
- визначена цінність технологічної та технічної взаємодії (постановка завдань, розробка плану дій, сценарію гри тощо);
- цілеспрямованість (рольова гра повинна мати реальну мету, яка щільно корелюється із загальною ціллю фахової підготовки спеціаліста);

- комунікативна толерантність, взаємна повага учасників гри, а також побудова певної ієрархічності відносин.

Важливо, щоб у процесі розробки змісту професійного навчання були враховані й визначені форми моделювання виробничих функцій бакалавра, які потрібно закладати в організацію навчального процесу. Такими є розв'язання навчально-виробничих задач, виробничих ситуацій та завдань, аналогічних реальним і складання комплексного кваліфікаційного іспиту, який відображає завершений зміст навчальної інформації стосовно конкретних видів робіт.

Аналіз наукових праць, дисертаційних досліджень, нормативно-правових актів засвідчує, що в підготовці бакалавра при доборі змісту професійного навчання, спираючись на науковість і фундаментальність, основними принципами його структурування є:

- системний підхід до змісту навчання;
- урахування характеру структури змісту щодо особливостей професійної діяльності;
- визначення засобів реалізації змісту навчання з урахуванням загальних основних завдань фахівця в майбутній діяльності на виробництві, моделювання виробничих функцій молодшого спеціаліста, які створюють виробничі умови, аналогічні реальним;

- функціональна повнота й оптимізація компонентів освіти;
- диференціація й наступність у доборі завдань щодо фахової підготовки;
- інтеграція науки, освіти й виробництва.

Вирішення сучасних проблем інтегрованої виробничої діяльності в умовах ринку особливо потребує системних знань і вмінь.

Забезпечення триади наука - освіта - виробництво необхідно здійснювати в двох таких напрямках:

- по-перше, - це організація практичного навчання бакалаврів з фінансів та кредиту, яка відбувається в умовах навчально-тренувальної фірми, що максимально наближена до реального підприємства, так зване віртуальне підприємство;
- по-друге, - це організація науково-дослідної діяльності студентів, яка здійснюється при виконанні курсових робіт, бізнес-проектів, участі в проведенні різних етапів предметних олімпіад, конкурсів, студентських науково - практичних конференцій.

Важливим етапом навчання є проходження практики на підприємствах або у фінансових установах. Метою проходження будь-якої практики є закріплення теоретичних знань та практичних навичок, отриманих під час навчання, підтвердження засвоєного матеріалу практичними даними. На базах практики студенти одержують фактичний матеріал, з'ясовують проблемні питання з аналізу реального економічного стану підприємства на ринку збуту, особливостей ведення господарської діяльності підприємств, який є основою для наукового дослідження. На основі цих даних студенти виконують звіти з практики, курсові проекти, виступають з теоретичними доробками та намагаються впроваджувати визначені рекомендації в діяльність підприємства.

Висновки. Таким чином, рівень розвитку будь-якої країни залежить від якості підготовки фахівців. Лише та держава, у якій створена й ефективно діє сучасна система освіти, зможе бути успішною й конкурентноздатною в процесі світової інформаційно-технологічної революції. Це завдання посилюється в умовах сучасної світової кризи та потребує від освіти подальшого вивчення та вдосконалення змісту освіти й організації ефективної практичної підготовки конкурентоспроможних фахівців у процесі інтеграції «наука - освіта - виробництво».

Література:

1. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напрямку 0501 - «Економіка і підприємництво» / Кол. авт. під заг. керів. А.Ф. Павленка. - К.: КНЕУ імені Вадима Гетьмана, 2006. - 128 с.
2. Аксьонова О.В. Методика викладання економіки: Навч. посібник - К: КНЕУ, 1998. - 280с.
3. Вербицкий А.А. Активное обучение в высшей школе: контекстный подход. - М.: Высшая школа, 1991. - 208с.
4. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті, - К.: КНЕУ, 1999 - 128 с.
5. Стежко Г.П Стежко З.В. Роль активних форм навчання у формуванні особистості учня //Збірка наукових праць Теоретико-методичні основи виховання творчої особистості учнів в умовах позашкільних навчальних закладів. - 2006. - // Ч. 2. С. 155-161.
6. Поліщук І. Ф. Підвищення рівня професійної підготовки студентів економічних спеціальностей засобами ігрових форм навчання: Автореферат дис. канд. пед. наук: 13.00.04 /ІФ. Полещук; Ін-т вищ. освіти АПН України. - К, 2005 - 20 с.
7. Левочко Марія Теодозіївна. Професійна підготовка молодших спеціалістів з бухгалтерського обліку у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації: дисертація канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України. - К, 2003.

УДК 371.471 (075.8)

ЯЦЕНЮК Н.І.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО АНАЛІЗУ ПІДРУЧНИКА З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Анотація. У статті розкриті основні підходи до ознайомлення майбутніх учителів іноземної мови з особливостями побудови підручників з німецької мови для початкової школи (на прикладі підручників Н. Басай та З. Павлюк).

Ключові слова: підручник з німецької мови, початкова школа, комунікативна компетенція, оцінювання, анкетування.

Аннотация. В статье раскрыты главные подходы к ознакомлению будущих учителей иностранного языка с особенностями построения учебников по немецкому языку для начальной школы (на примере учебников Н.Басай и З.Павлюк).

Ключевые слова: Учебник немецкого языка, начальная школа, коммуникативная компетенция, оценка, анкетирование.

Annotation. The article deals with teachers practical recommendations as for improving text books on foreign language for primary school; descriptive analysis of textbooks on German by N. Basay and Z. Paviuk has been done.

Keywords. Book on German, primary school, communicative competence, evaluating, survey.

Проблема навчання іноземної мови молодших школярів стала особливо актуальною у сучасному житті. Думки багатьох учених, методистів, психологів сходяться на тому, що, по-перше, саме в такому віці дитина має величезне бажання і задатки до оволодіння іноземною мовою, і, по-друге, пам'ять її швидко схоплює інформацію, якщо подають її вміло й ненав'язливо [7].

Одним із основних чинників засвоєння учнями іноземної мови є належна фахова підготовка майбутніх учителів.

Наявний науковий фонд дає підстави стверджувати, що зазначеної проблеми стосується чималий масив досліджень. Виокремимо найбільш важливі напрями:

- формування особистості вчителя як суб'єкта діяльності, цілісності його професійно-педагогічної підготовки (С. Гончаренко, В. Кравець, М. Сметанський);